

Politechnika Krakowska
im. Tadeusza Kościuszki

Prognoza wpływu drgań na budynki i ludzi w budynkach

dr hab. inż. Filip Pachla, prof. PK

Katedra Mechaniki Budowli i Materiałów
e-mail: filip.pachla@pk.edu.pl

Dr hab. inż. Alicja Kowalska-Koczwara

Katedra Mechaniki Budowli i Materiałów
e-mail: alicja.kowalska@pk.edu.pl

Źródła drgań komunikacyjnych

Źródła drgań komunikacyjnych:

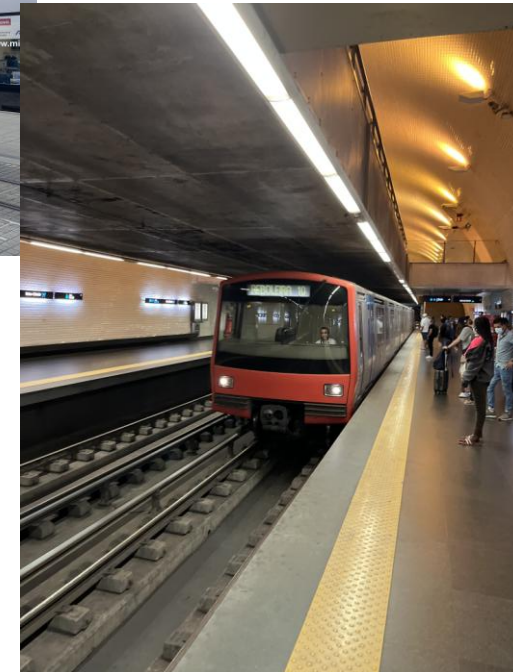
1 Powierzchniowe:

- drogi, ulice i autostrady,
- linie tramwajowe,
- **linie kolejowe.**

2 Podziemnymi:

- tunele drogowe
- tunele metra i **tunele kolejowe.**

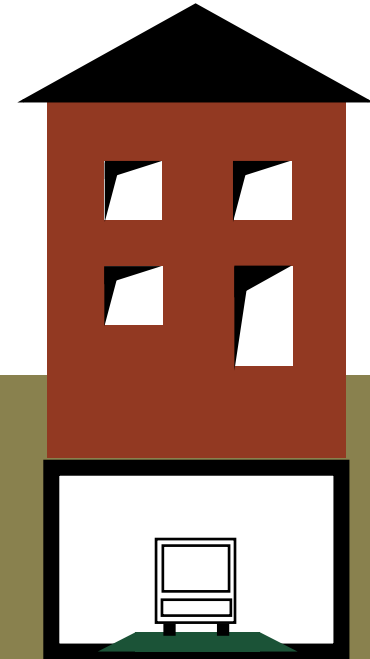
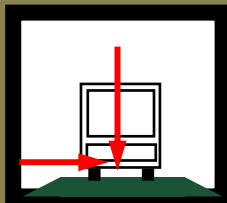
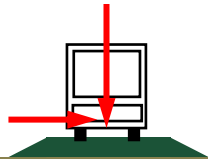
Drgania parasejsmiczne

Źródło
drgań

Droga propagacji

Obiekt
odbierający
drgania

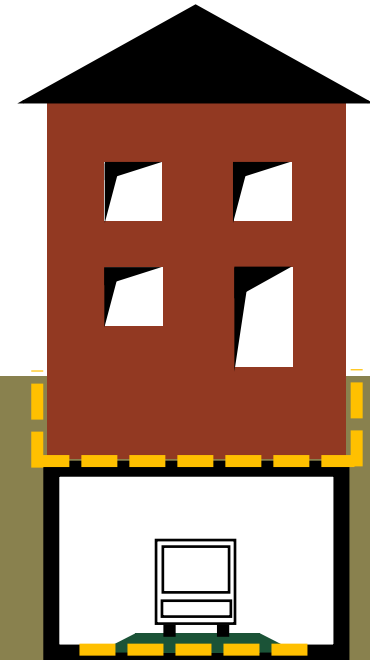
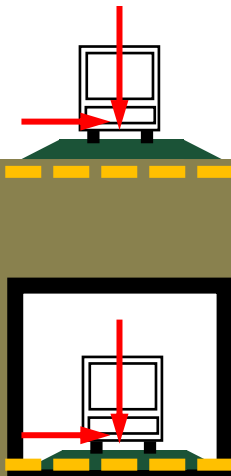
Drgania parasejsmiczne

Źródło
drgań

Droga propagacji

Obiekt
odbierający
drgania

Drgania parasejsmiczne

Źródło
drgań

Droga propagacji

Obiekt
odbierający
drgania

Czynniki istotnie wpływające na wartość parametrów drgań przekazywanych
na obiekty budowlane przy drganiach komunikacyjnych

w źródle
drgań

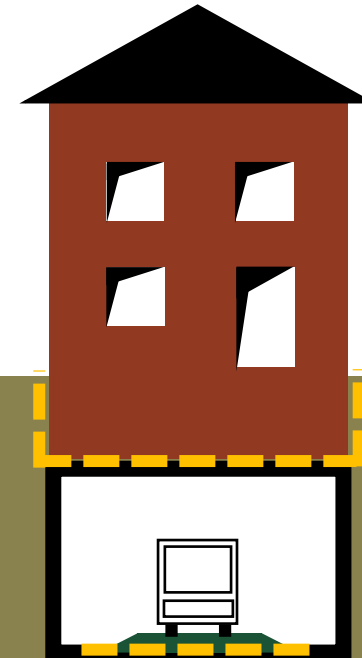
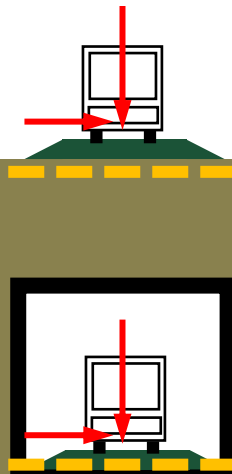
na drodze
propagacji drgań

w obiekcie odbierającym
drgania

- typ pojazdu i jego obciążenie,
- prędkość pojazdu,
- konstrukcja drogi
- stan nawierzchni

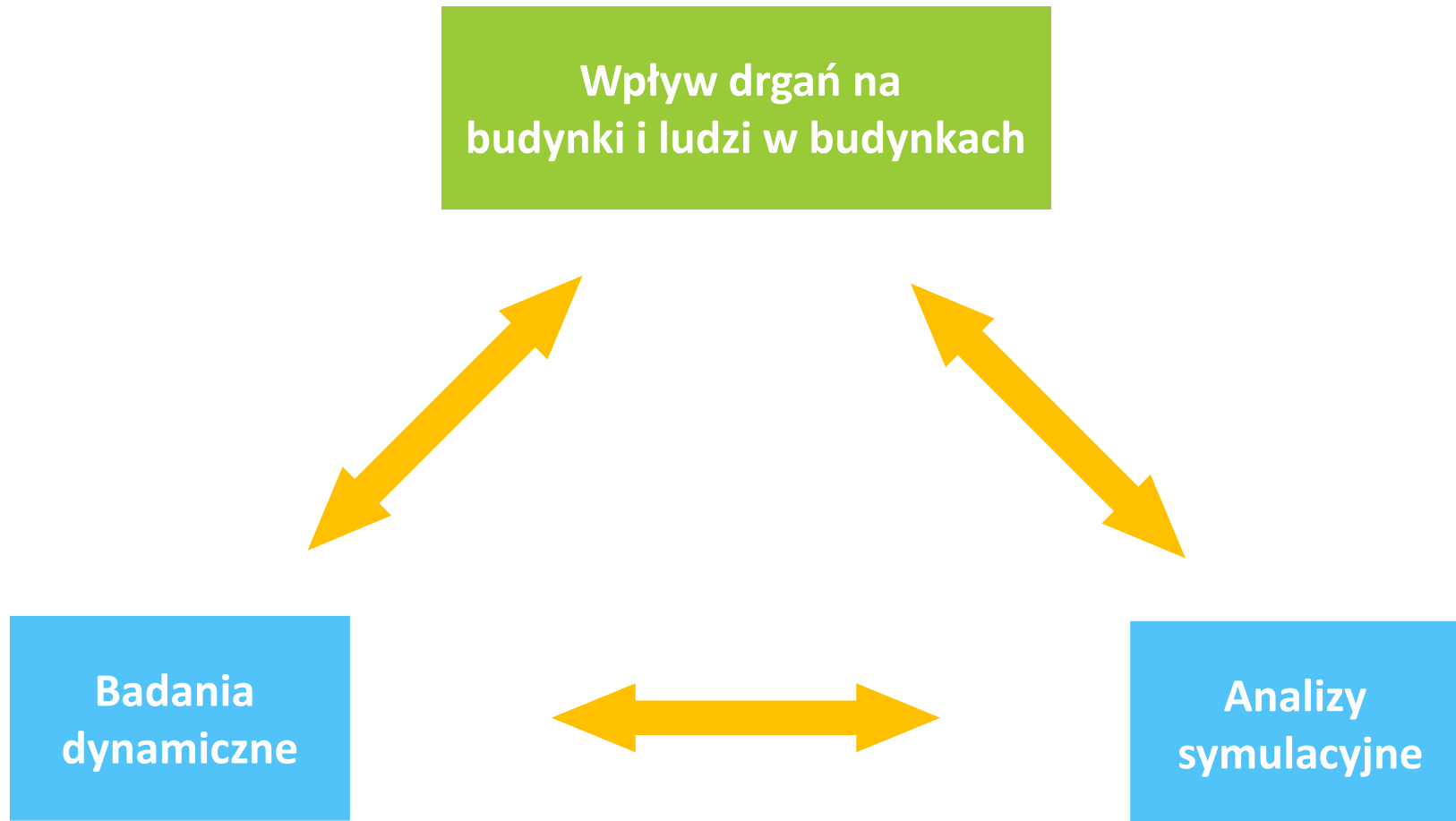
- odległość budynku od linii kolejowej,
- warunki gruntowo-wodne,

- konstrukcja budynku
- stan techniczny budynku,
- konstrukcja stropu

Diagnostyka dynamiczna

Diagnostyka oddziaływań dynamicznych na środowisko obejmuje wpływ drgań

na konstrukcję budynków
w sąsiedztwie źródła drgań
PN-B-02170:2016

na ludzi przebywających
w tych budynkach
PN-B-02171:2017

na wrażliwe
urządzenia
PN-B-02170:2016

Przypadki diagnostyczne i projektowe

Oznaczenie sytuacji	Stan		Określenie sytuacji
	Źródła drgań	Obiektu odbierającego drgania	
A	Eksploatowane	Zrealizowany	Diagnoza
B	Projektowane	Zrealizowany	Diagnoza z prognozą
C	Eksploatowane	Projektowany	Projektowanie
D	Projektowane	Projektowany	Projektowanie z prognozą
E	Wystąpiło uprzednio (nie jest możliwe działanie ponowne)	Zrealizowany (obecnie w stanie uszkodzenia)	Diagnoza z prognozą (a posteriori)

Nazwa zadania	Dane	Wyznaczane
Projektowanie	<ul style="list-style-type: none"> • prognozowane oddziaływania na obiekt • warunki dotyczące nośności i użyteczności 	parametry projektowanego obiektu, który ma przenieść prognozowane oddziaływania bez naruszenia zadanych warunków
Diagnoza	<ul style="list-style-type: none"> • obiekt i jego stan techniczny • oddziaływania na obiekt • kryteria diagnostyczne 	odpowiedź na pytanie: czy istnieje związek skutkowo-przyczynowy między stanem technicznym obiektu albo naruszeniem warunków użytkowania a występującymi oddziaływaniami

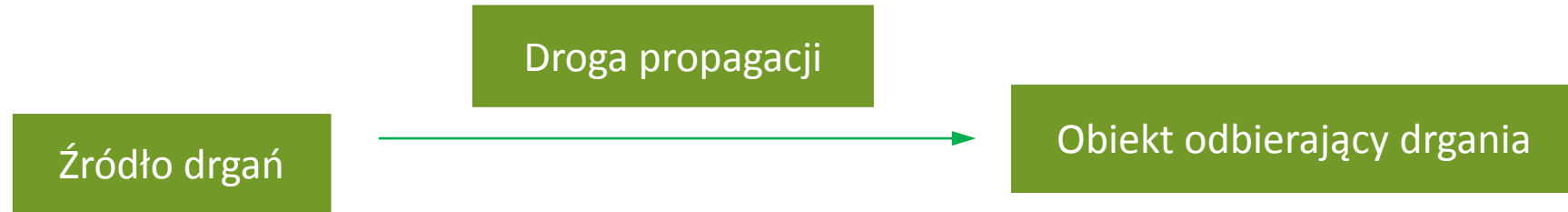
Przypadki diagnostyczne i projektowe

Oznaczenie sytuacji	Stan		Określenie sytuacji
	Źródła drgań	Obiektu odbierającego drgania	
A	Eksploatowane	Zrealizowany	Diagnoza
B	Projektowane	Zrealizowany	Diagnoza z prognozą
C	Eksploatowane	Projektowany	Projektowanie
D	Projektowane	Projektowany	Projektowanie z prognozą
E	Wystąpiło uprzednio (nie jest możliwe działanie ponowne)	Zrealizowany (obecnie w stanie uszkodzenia)	Diagnoza z prognozą (a posteriori)

Nazwa zadania	Dane	Wyznaczane
Projektowanie	<ul style="list-style-type: none"> • prognozowane oddziaływania na obiekt • warunki dotyczące nośności i użyteczności 	parametry projektowanego obiektu, który ma przenieść prognozowane oddziaływania bez naruszenia zadanych warunków
Diagnoza	<ul style="list-style-type: none"> • obiekt i jego stan techniczny • oddziaływania na obiekt • kryteria diagnostyczne 	odpowiedź na pytanie: czy istnieje związek skutkowo-przyczynowy między stanem technicznym obiektu albo naruszeniem warunków użytkowania a występującymi oddziaływaniami

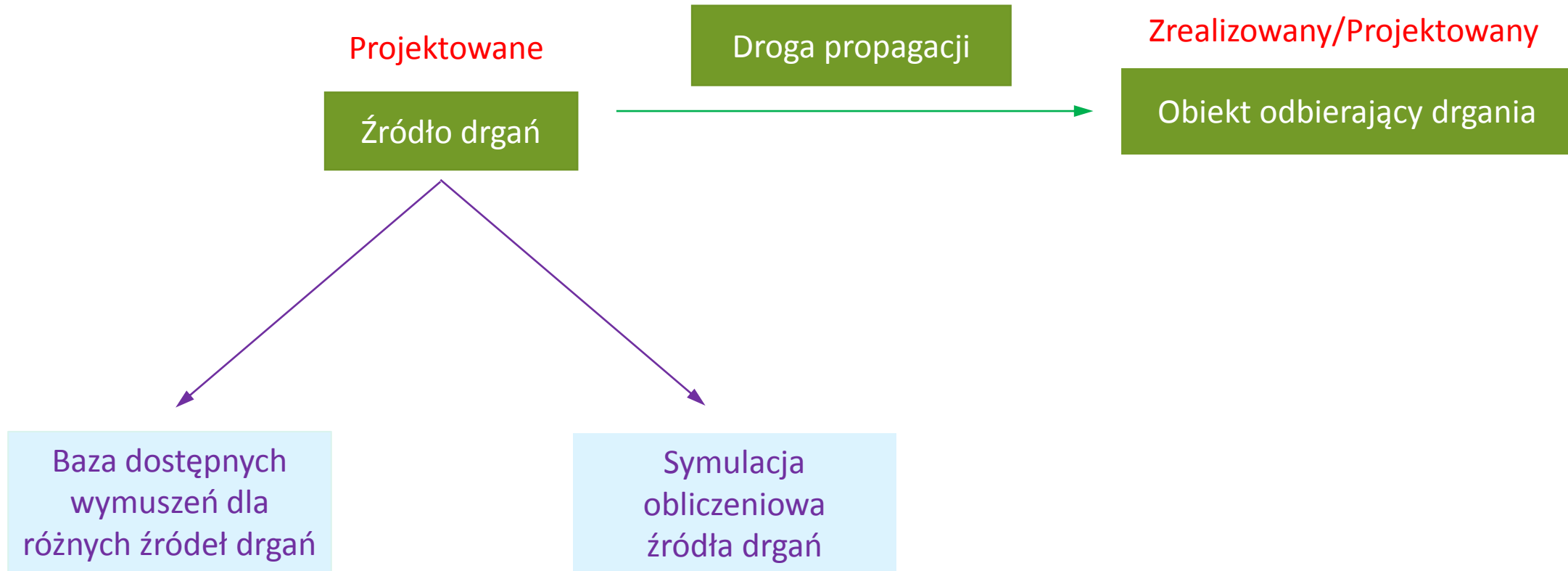
Przypadek B i D (Diagnoza z prognozą/Projektowanie z prognozą)

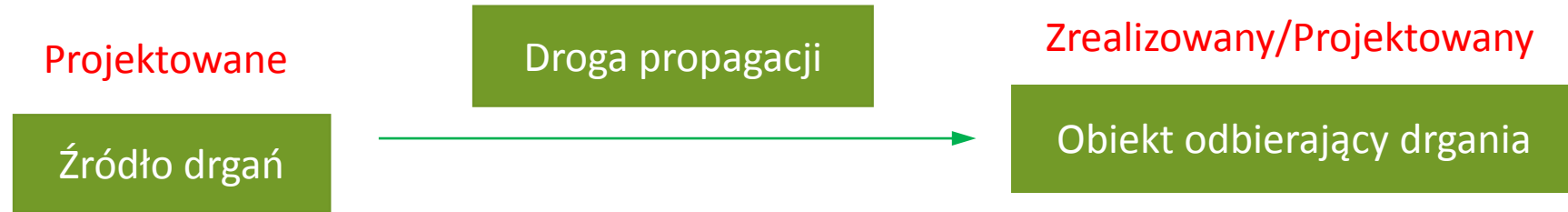
Przypadek B i D (Diagnoza z prognozą/Projektowanie z prognozą)

Przypadek B i D (Diagnoza z prognozą/Projektowanie z prognozą)

Dla budynków innych niż SWD I i II ocena wg metody THA (metoda historii obciążenia – punkt 4.3 normy PN-B-02170:2016-12 „Ocena szkodliwości drgań przekazywanych przez podłoże na budynki”).

PN-B-02170:2016-12

Wpływ drgań na ludzi w budynku poprzez symulacje obliczeniowe.

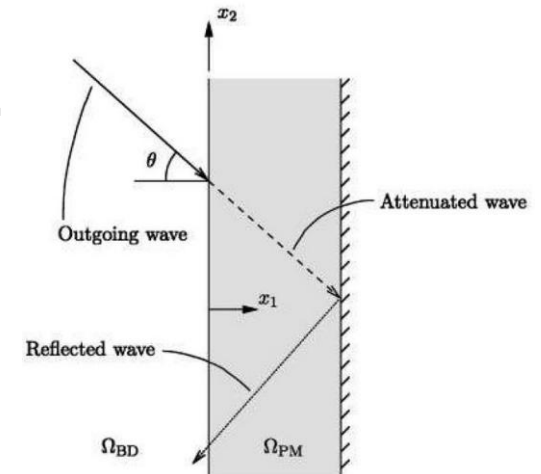
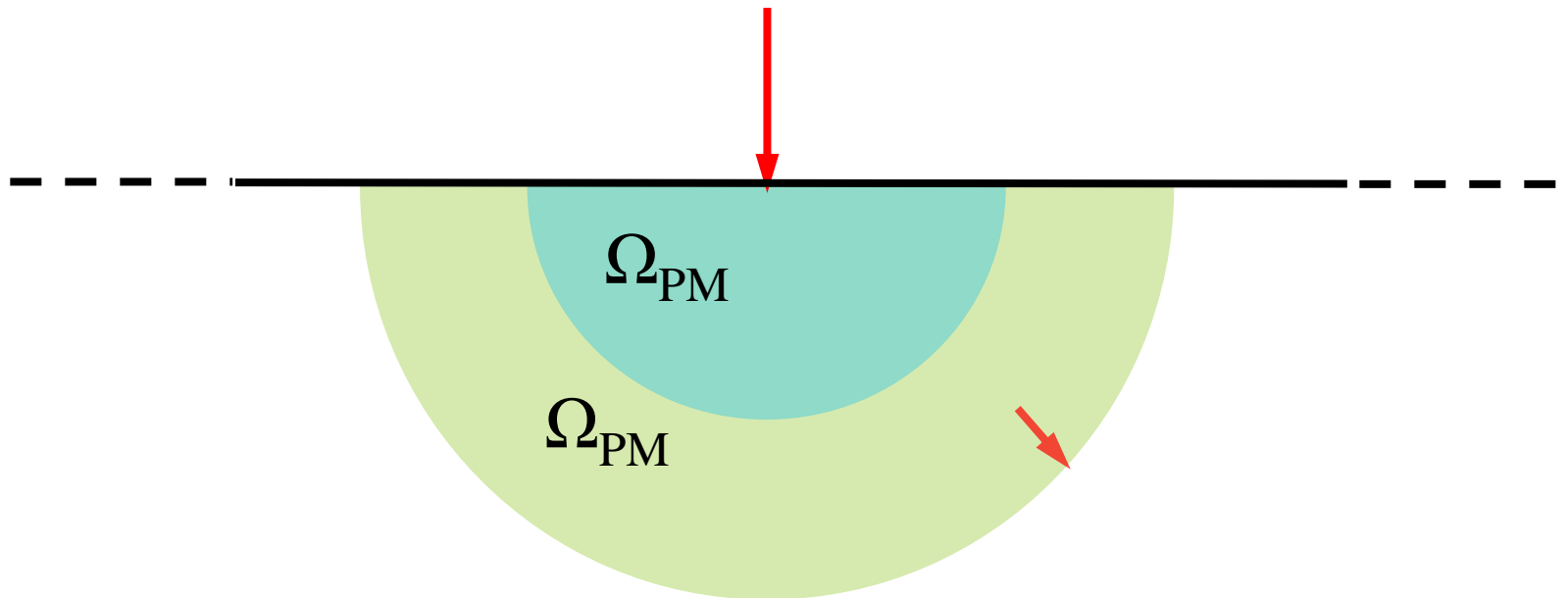
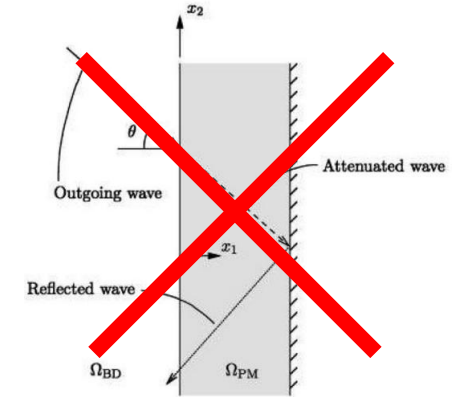
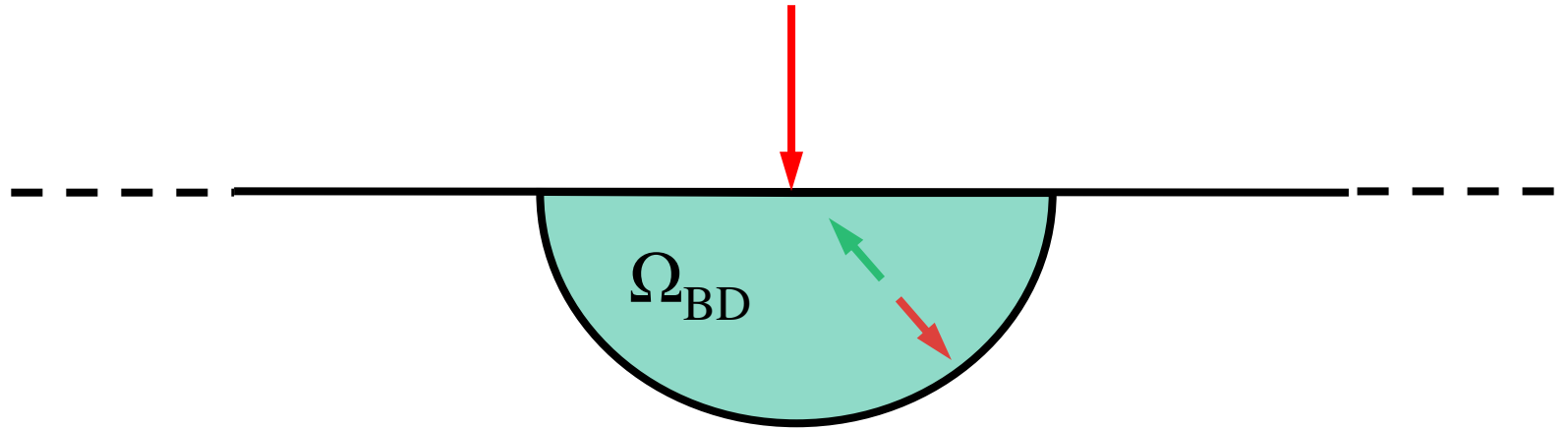

PN-B-02171:2017-06

Z zapisu p. 4.3 normy wynika, że jeśli wymuszenie kinematyczne opisane jest zmianą prędkości albo przyspieszenia w czasie trwania drgań, czyli wibrogramem, to należy je przyłożyć do elementów opisujących fundament budynku i wykonać analizę drgań budynku w czasie (metoda THA)...

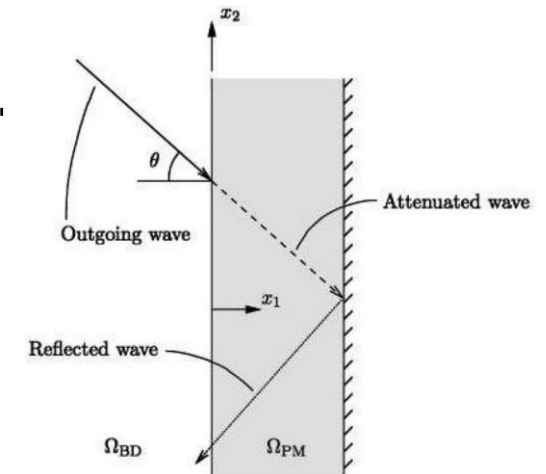
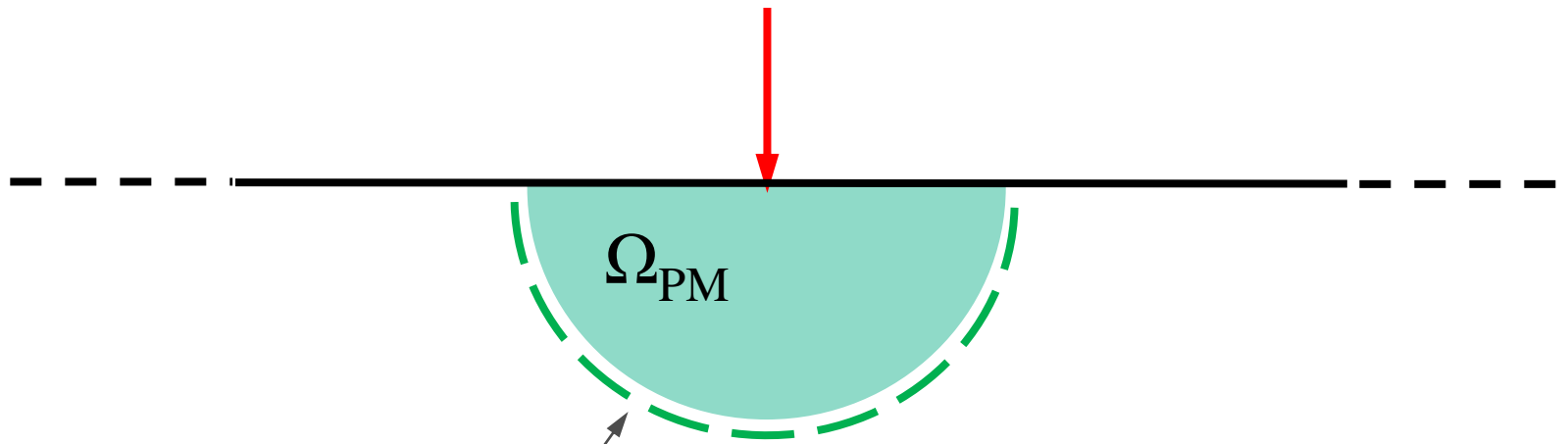
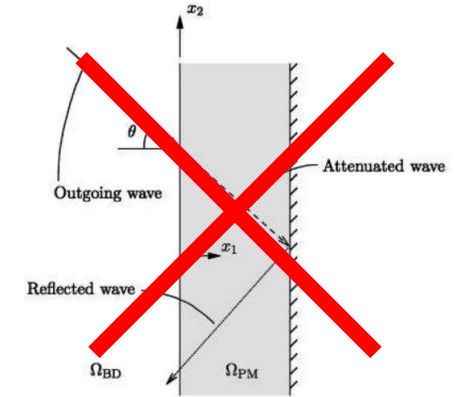
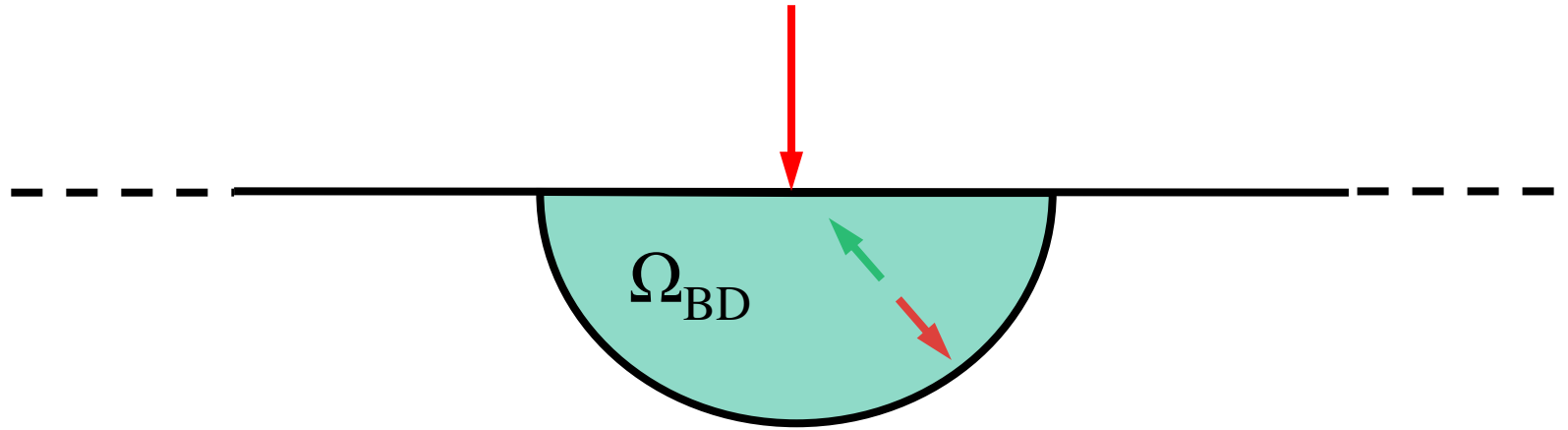
Przypadek B i D (Diagnoza z prognozą/Projektowanie z prognozą)

Dobór modelu obliczeniowego

Przypadek B i D (Diagnoza z prognozą/Projektowanie z prognozą)

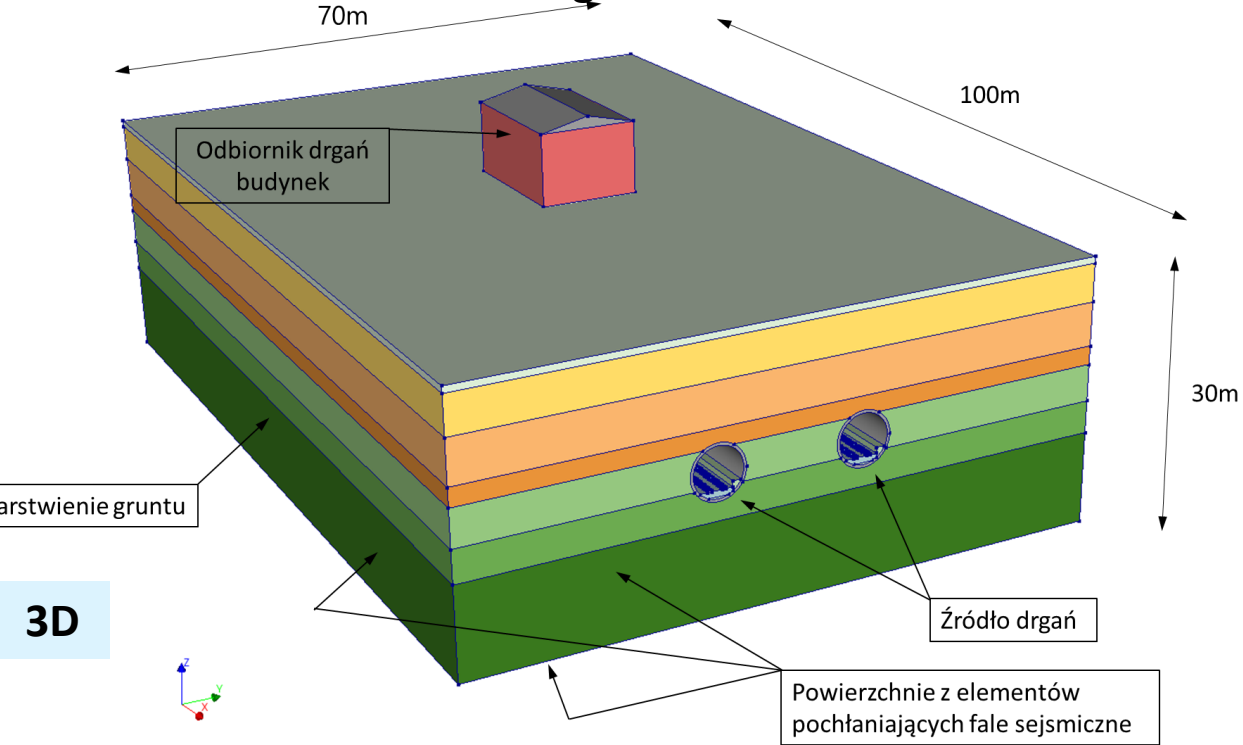
Dobór modelu obliczeniowego

Elementy tłumiące

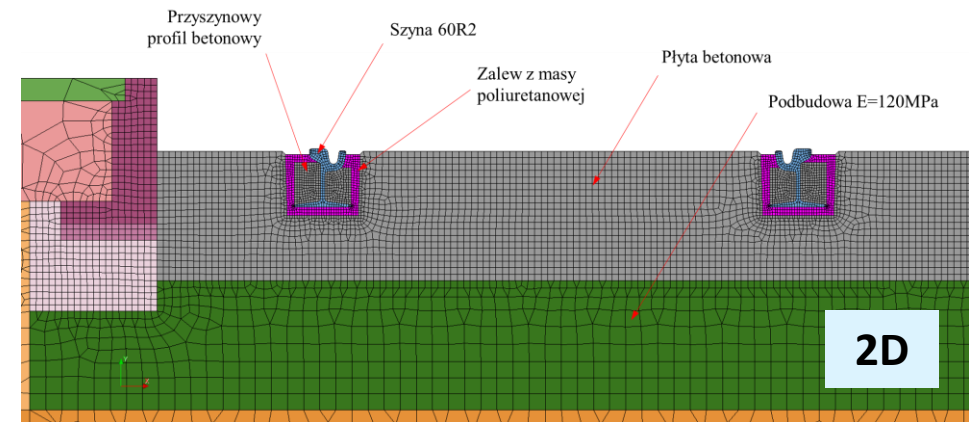
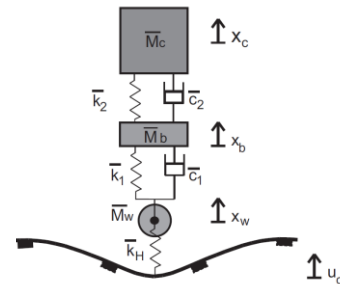
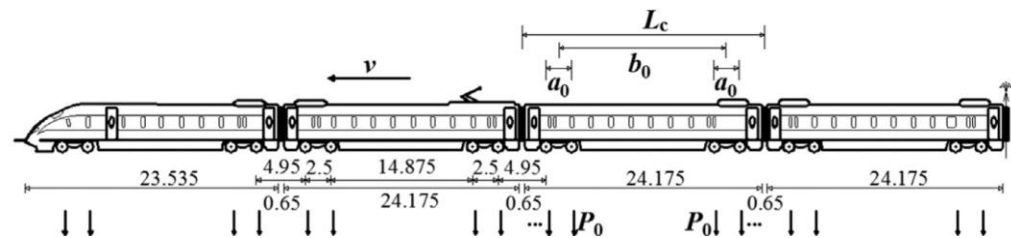
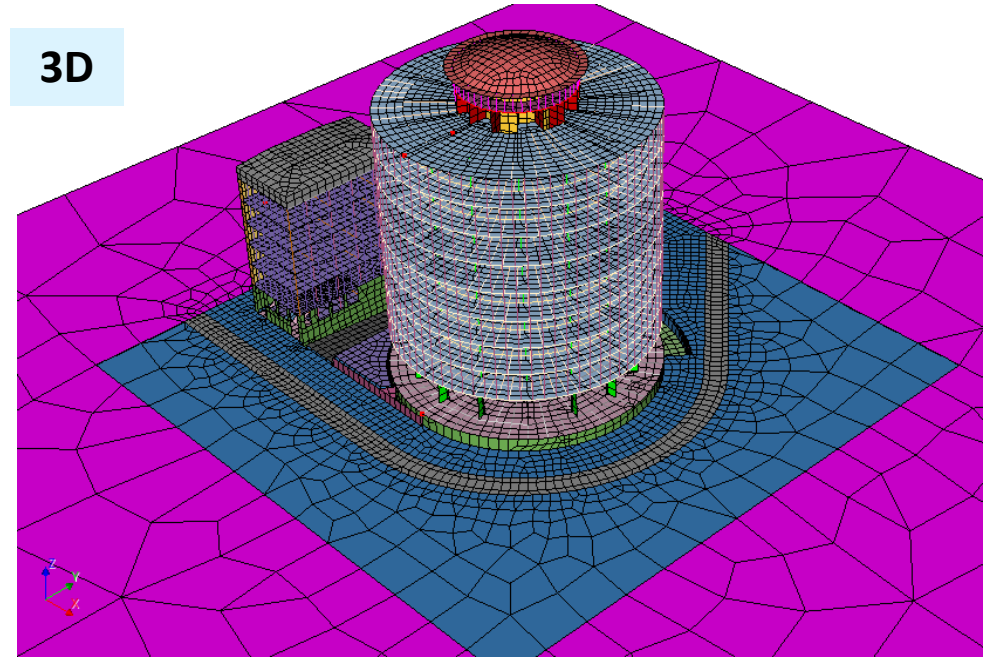
Przypadek B i D (Diagnoza z prognozą/Projektowanie z prognozą)

Dobór modelu obliczeniowego

3D

3D

2D

Przypadek B i D (Diagnoza z prognozą/Projektowanie z prognozą)

Projektowane

Źródło drgań

Droga propagacji

Zrealizowany/Projektowany

Obiekt odbierający drgania

Dla budynków innych niż SWD I i II ocena wg metody THA (metoda historii obciążenia – punkt 4.3 normy PN-B-02170:2016-12 „Ocena szkodliwości drgań przekazywanych przez podłoże na budynki”).

PN-B-02170:2016-12

Wpływ drgań na ludzi w budynku poprzez analizy symulacyjne.

PN-B-02171:2017-06

Z zapisu p. 4.3 normy wynika, że jeśli wymuszenie kinematyczne opisane jest zmianą prędkości albo przyspieszenia w czasie trwania drgań, czyli wibrogramem, to należy je przyłożyć do elementów opisujących fundament budynku i wykonać analizę drgań budynku w czasie (metoda THA)...

$$\underline{\mathbf{M}}_{ii} \ddot{\mathbf{u}}_i^{(r)} + \underline{\mathbf{C}}_{ii} \dot{\mathbf{u}}_i^{(r)} + \underline{\mathbf{K}}_{ii} \mathbf{u}_i^{(r)} = -\mathbf{M}_{ii} \phi_i^{(j)} \underline{\ddot{\alpha}}^{(j)}$$

$$\mathbf{C} = a\mathbf{M} + b\mathbf{K}$$

Przypadek B i D (Diagnoza z prognozą/Projektowanie z prognozą)

Procedura obliczeniowa (symulacje komputerowe)

1. Wybór programu obliczeniowego Metody Elementów Skończonych (MES) lub innej metody obliczeniowej.
2. Dostęp do dokumentacji projektowej obiektu (architektura i konstrukcja) + weryfikacja w naturze.
3. Przy braku dostępnej dokumentacji konieczna inwentaryzacja architektoniczno-konstrukcyjna.
4. Przy braku możliwości zweryfikowania przyjętych rozwiązań – przyjęcie rozwiązań powszechnie stosowanych z uwagi na rodzaj konstrukcji i okres budowy.
5. Dobór modelu konstytutywnego do opisu materiałów składowych modelu oraz dobór parametrów opisujących te modele.
6. Dobór kryteriów odporności dynamicznej.
7. Kalibracja modelu z wykorzystaniem wyników badań *in situ*.
8. Obliczenia zasadnicze dla zarejestrowanych/symulowanych zjawisk.
9. Sprawdzenie kryteriów odporności dynamicznej i kryteriów komfortu drgań.

Przypadek B i D (Diagnoza z prognozą/Projektowanie z prognozą)

Procedura obliczeniowa (symulacje komputerowe)

1. Wybór programu obliczeniowego Metody Elementów Skończonych (MES) lub innej metody obliczeniowej.

Obróbka zarejestrowanych sygnałów i przygotowanie danych wejściowych do programów MES.

Przygotowywanie i analiza modeli MES obiektów budowlanych wraz z obróbką wyników.

2. Dostęp do dokumentacji projektowej obiektu (architektura i konstrukcja) + weryfikacja (wizja lokalna).
3. Przy braku dostępnej dokumentacji konieczna inwentaryzacja architektoniczno-konstrukcyjna.
4. Przy braku możliwości zweryfikowania przyjętych rozwiązań – przyjęcie rozwiązań powszechnie stosowanych z uwagi na rodzaj konstrukcji i okres budowy.

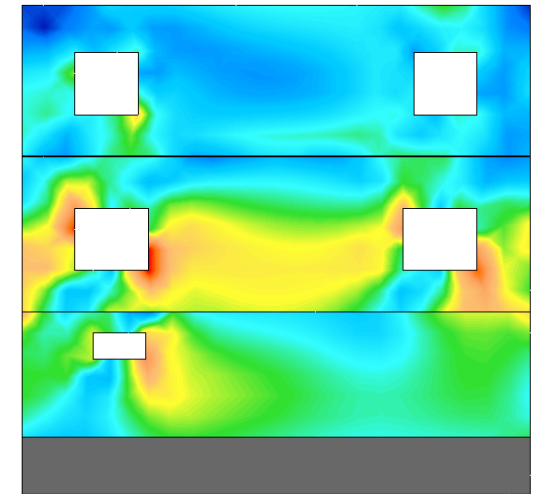
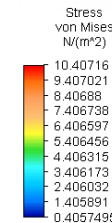
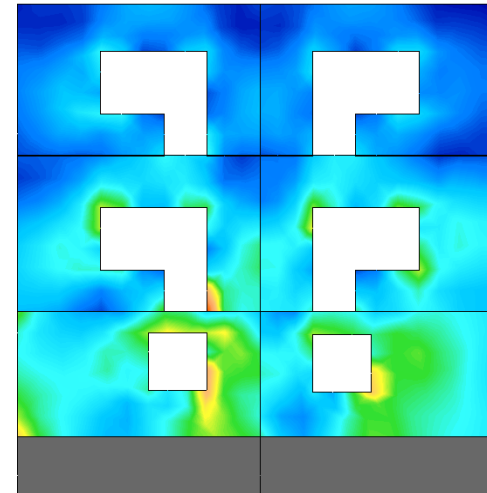
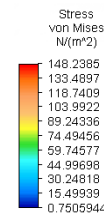
Inwentaryzacja lub dokumentacja projektowa

- Dokumentacja architektoniczna.
- Dokumentacja konstrukcyjna.
- Dokumentacja geotechniczna w miejscu posadowienia obiektu.

Przypadek B i D (Diagnoza z prognozą/Projektowanie z prognozą)

5. Modele konstytutywne – opis materiałów

- Metoda uproszczona liniowo-sprężysta
- Analiza nieliniowa konstrukcji
  - Nieliniowość materiałowa
  - Nieliniowość geometryczna

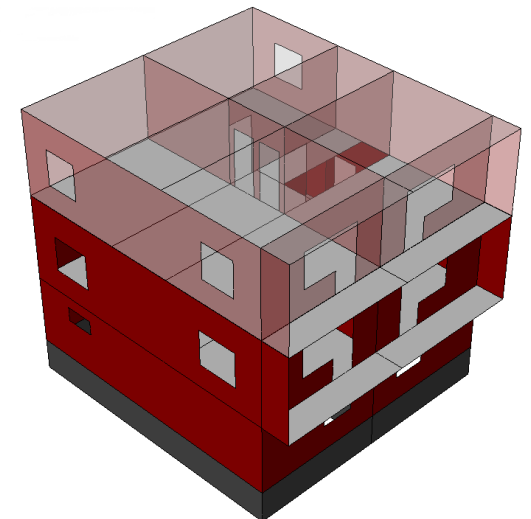
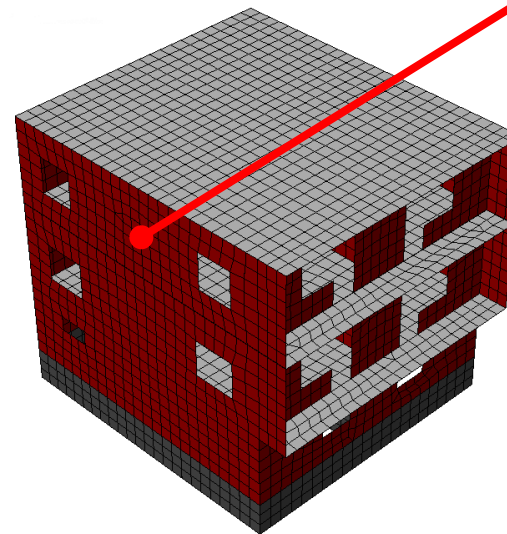
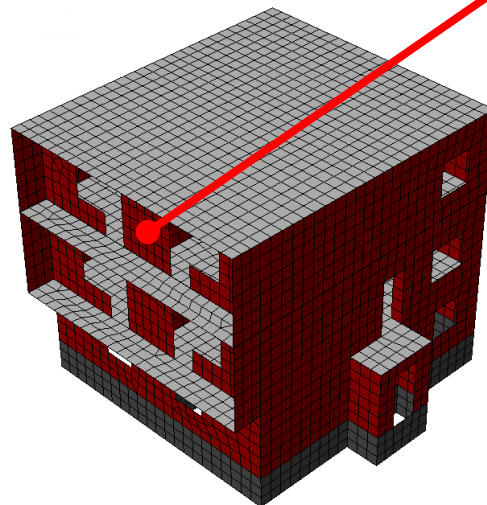

6. Kryteria odporności dynamicznej

- Naprężeniowe
- Warunki SGN

Legenda:

- Mur ceglany
- Stropy żelbetowe
- Ściany fundamentowe

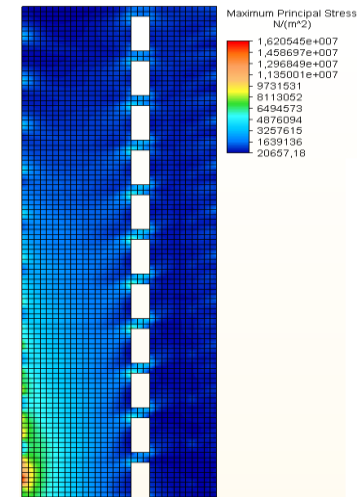
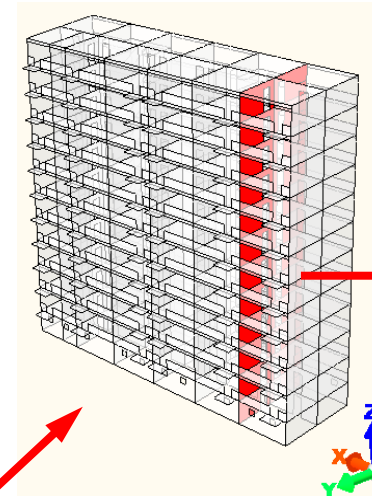
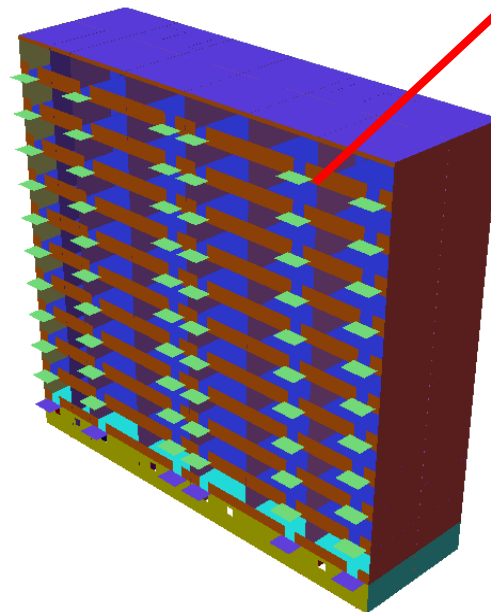
Przypadek B i D (Diagnoza z prognozą/Projektowanie z prognozą)

Modele konstytutywne – opis materiałów

- Metoda uproszczona liniowo-sprężysta
- Analiza nieliniowa konstrukcji.
  - Nieliniowość materiałowa
  - Nieliniowość geometryczna

Kryteria odporności dynamicznej

- Naprężeniowe
- Warunki SGN

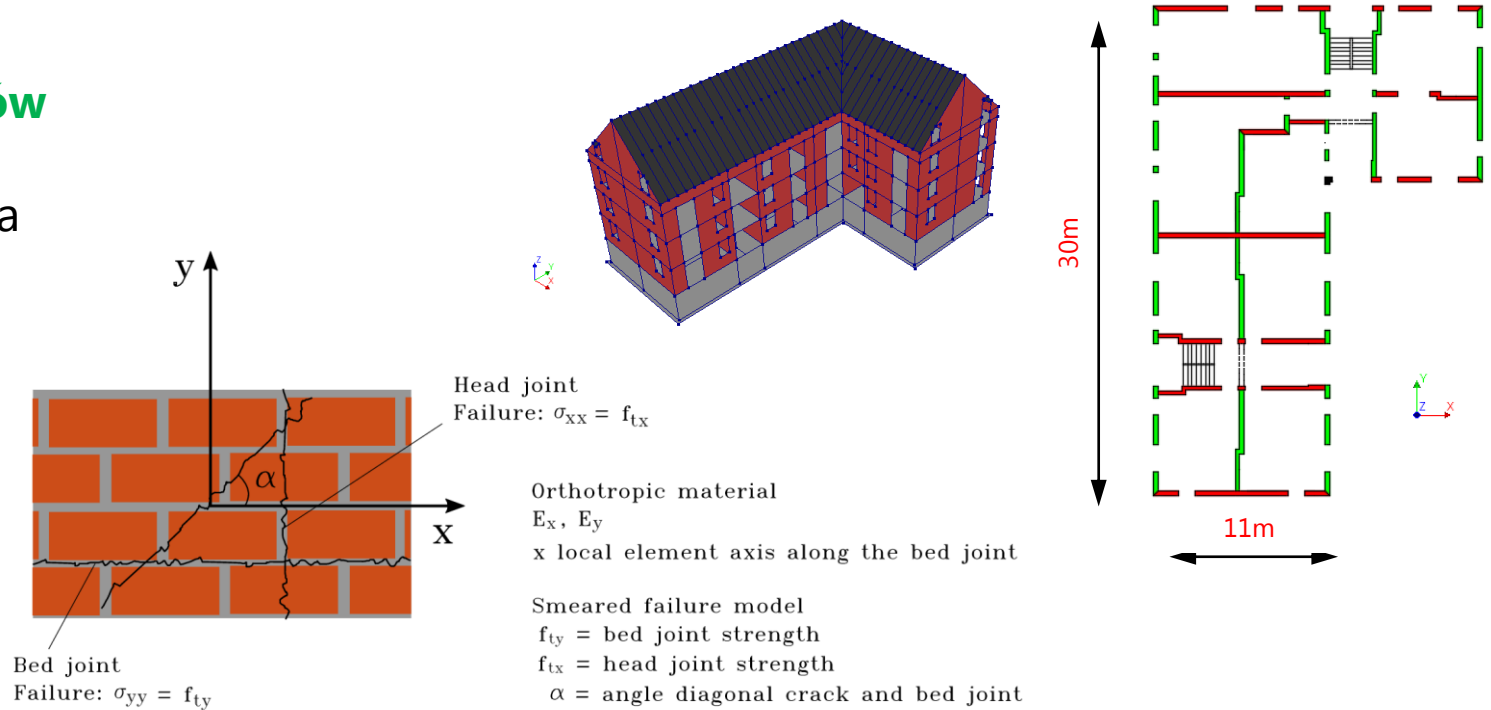

- *Kryterium nośności ściany usztywniającej*
- *Kryterium nośności złącza pionowego*
- *Kryterium nośności złącza poziomego*
- *Kryterium nośności nadproża z uwagi na siłę ścinającą*
- *Kryterium powstania naprężeń rozciągających w złączu poziomym i ścianie konstrukcyjnej*

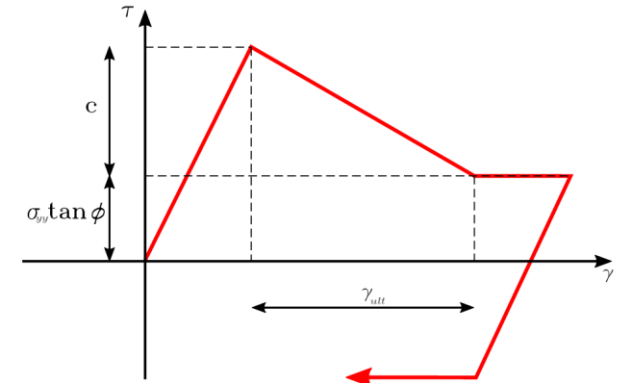
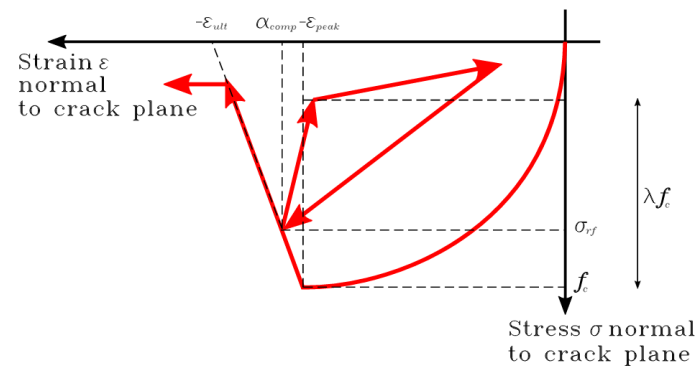
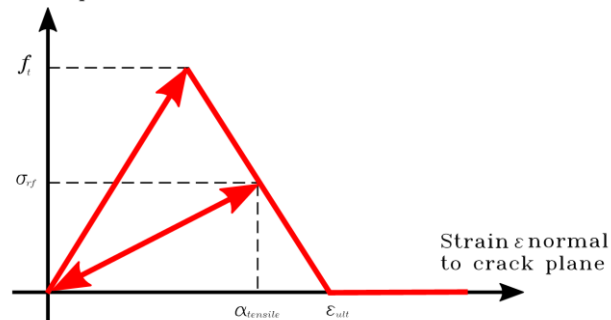
Przypadek B i D (Diagnoza z prognozą/Projektowanie z prognozą)

Modele konstytutywne – opis materiałów

- Metoda uproszczona liniowo-sprężysta
- Analiza nieliniowa konstrukcji
  - Nieliniowość materiałowa
  - Nieliniowość geometryczna

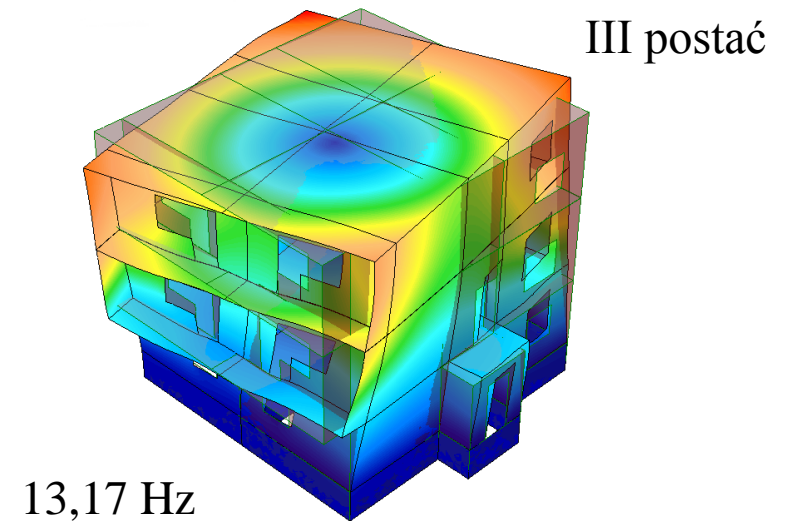
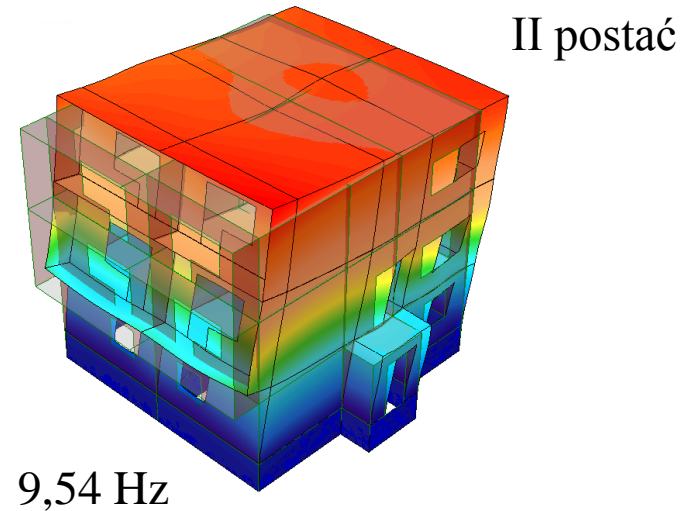
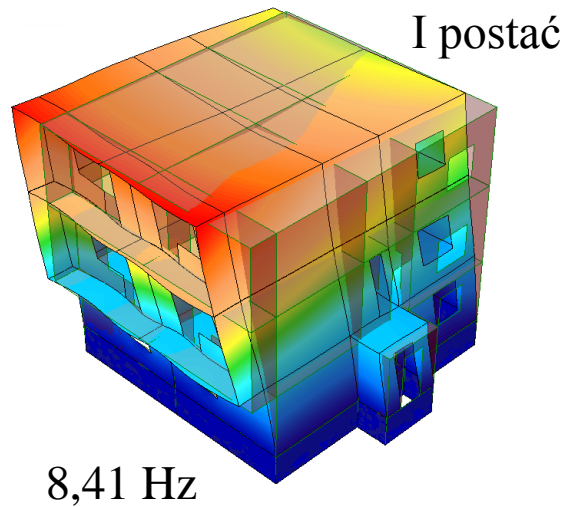

Stress σ normal
to crack plane

7. Kalibracja modelu obliczeniowego

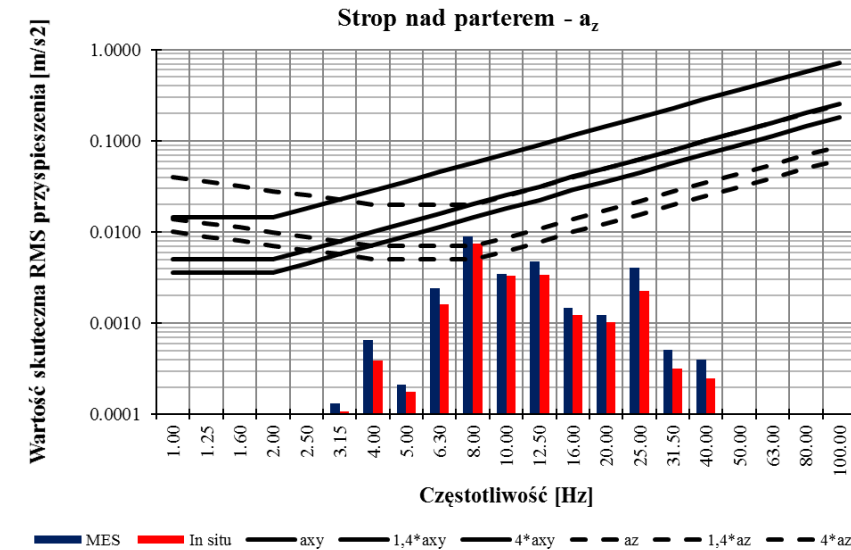
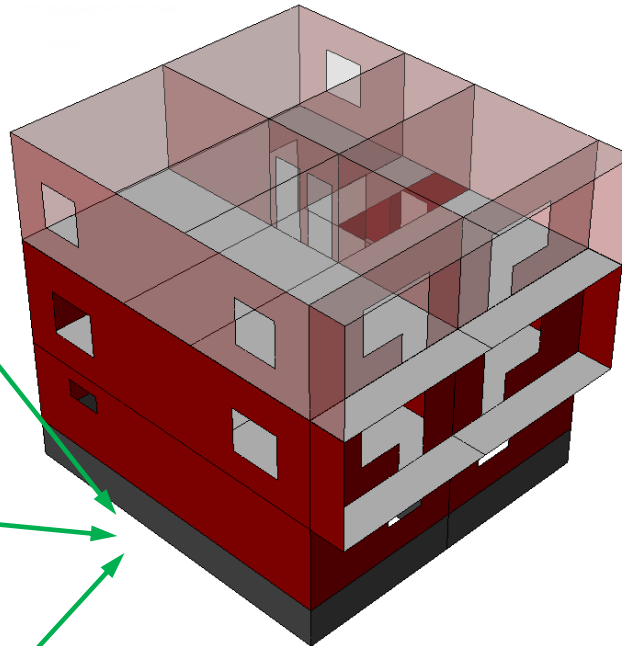
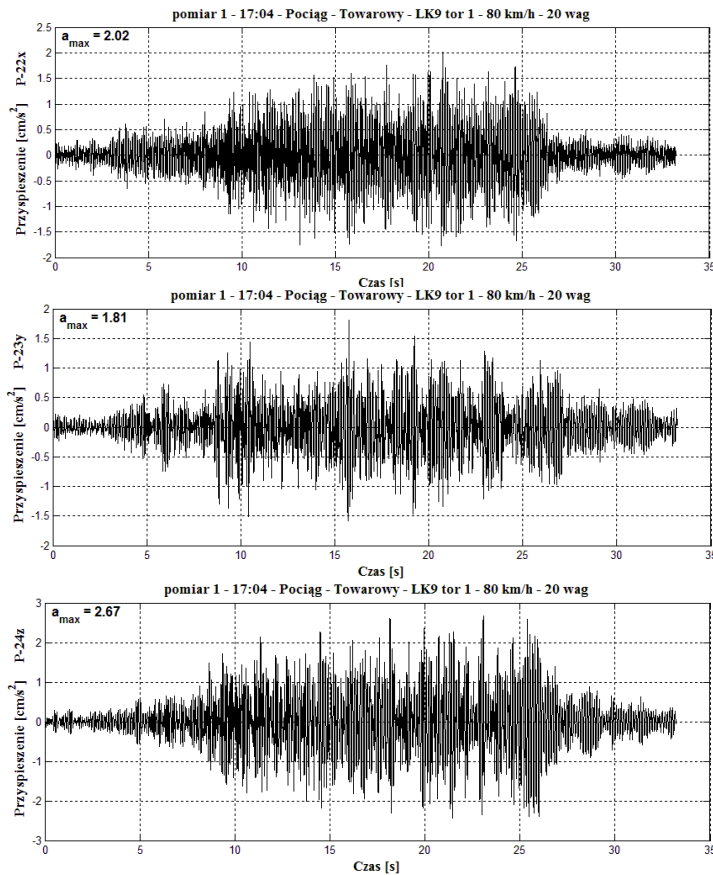
- W zakresie częstotliwości i postaci drgań własnych
- W zakresie analizy RMS

Przypadek B i D (Diagnoza z prognozą/Projektowanie z prognozą)

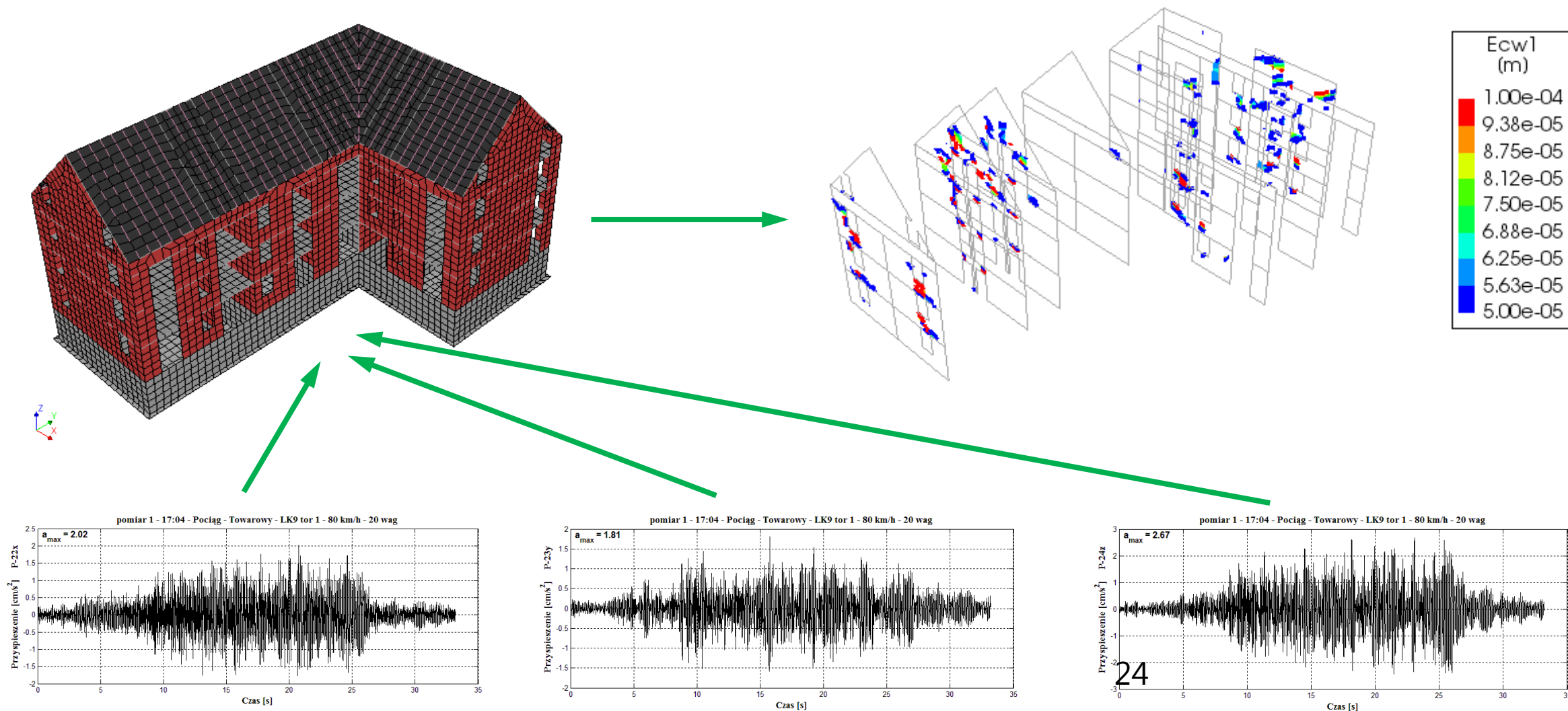
- W zakresie częstotliwości i postaci drgań własnych
- W zakresie analizy RMS

Podstawowym zagadnieniem jest ochrona budynków w sąsiedztwie powstającej infrastruktury komunikacyjnej w trakcie jej eksploatacji czyli po uruchomieniu projektowanej linii kolejowej (np. metra, tramwaju). Na tym etapie przeprowadza się pomiary drgań wytypowanych reprezentatywnych budynków w celu uzyskania informacji o poziomie istniejącego tła dynamicznego, a przede wszystkim zebrane dane pomiarowe służą **do poprawnej weryfikacji modeli obliczeniowych MES badanych budynków.**

Przypadek B i D (Diagnoza z prognozą/Projektowanie z prognozą)

8 i 9. Obliczenia zasadnicze dla zarejestrowanych zjawisk. Sprawdzenie kryteriów odporności dynamicznej.

Przypadek B i D (Diagnoza z prognozą/Projektowanie z prognozą)

Wpływ drgań na ludzi

- Dokonujemy oceny zgodnie z normą PN-B-02171:2017-06

Wpływ drgań na budynki i urządzenia wrażliwe

- Sprawdzamy kryteria odporności dynamicznej
- Kontrolujemy parametry i warunki stawiane przez producenta urządzenia

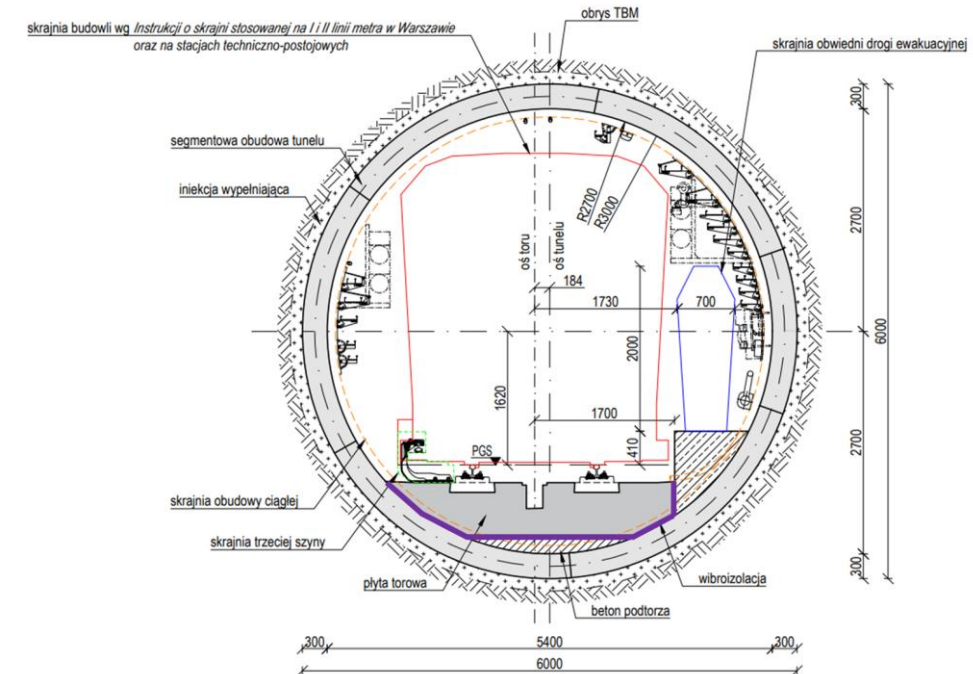
W razie konieczności dobór rozwiązań minimalizujących drgania w:

➤ Źródle

- Wibroizolacja
- Odpowiednie sterowanie ruchem kolejowym
- Stan techniczny pojazdów i infrastruktury

➤ Odbiorniku (budynku)

- Zmiana charakterystyki dynamicznej – np. zmiany konstrukcyjne stropów
- Wprowadzenie wibroizolacji w budynku

Politechnika Krakowska
im. Tadeusza Kościuszki

Dziękuję za uwagę

dr hab. inż. Filip Pachla prof. PK

Katedra Mechaniki Budowli i Materiałów

e-mail: filip.pachla@pk.edu.pl